

Vitae Scholasticae ukazujący się w językach angielskim, hiszpańskim, francuskim lub niemieckim przy Northern Illinois University, a wydawcą jest Lucy Townsend (Caddo Gap Press, 3145 Geary Boulevard, Suite 275, San Francisco, California 94118 USA). Zamieszcza

się w nim prace poświęcone teorii biografii edukacyjnej, wspomnieniom, przeżyciom, biografii pedagogiczne. Prezentuje także inne pisma naukowe i wykazy nowych książek.

Jan Hellwig

Jędrzej Sobczak, „Nowe wychowanie” w polskiej pedagogice okresu Drugiej Rzeczypospolitej (1918-1939), Wydawnictwo Uczelniane WSP w Bydgoszczy, Bydgoszcz 1998, ss. 446

Książka ta, na pojawienie się której na rynku wydawniczym od dawna czekali, jest drugim, zmienionym wydaniem pracy Jędrzeja Sobczaka, która jako dwuczęściowa monografia ukazała się pod tytułem *Recepcja idei „nowego wychowania” w polskiej pedagogice okresu między wojnami* (Bydgoszcz 1978-79). Autor ukazuje w niej przemiany, jakim w okresie Drugiej Rzeczypospolitej ulegała teoria i praktyka wychowawcza pod wpływem rozwijającego się od początku XX wieku w krajach Europy i Stanach Zjednoczonych „ruchu nowego wychowania”. Dynamikę tych przemian przedstawiono poprzez przytoczenie teoretycznych

rozważań i podanie praktycznych przykładów rozwiązań wychowawczych podejmowanych w tym czasie w Polsce.

Na podstawę do prezentowanych w pracy ustaleń złożyła się uważna lektura niezmiernie dużej ilości książek, broszur oraz artykułów z zakresu ówczesnego piśmiennictwa pedagogicznego. Zamierzeniem autora jest również przybliżenie współczesnemu czytelnikowi, na łamach swej książki, wielu interesujących pozycji pedagogicznych, wydanych wówczas, a stosunkowo słabo dzisiaj znanych.

Krzysztof Jakubiak

Bibliografia historii wychowania

(druki zwarte wydane w Polsce w l. 1997-1998)

Andrzejak A., Nawrocka M., Wąsikowska-Trawińska A., *Śladami Dokty. Wanda Błęńska – nadanie imienia Piątkowskiej Szkole Społecznej w Poznaniu*, Poznań 1997, ss. 77;

Ars Edukandi, T. 1, Gdańsk 1998, ss. 248;

Bachta E., *Młodzieżowe konspiracyjne organizacje niepodległościowe w województwie rzeszowskim w latach 1944 - 1956*, Przemyśl 1997, ss. 231;

Banach A.K., *Młodzież chłopska na Uniwersytecie Jagiellońskim w latach 1860/61 - 1917/18*, Kraków 1997, ss. 359;

Bartnicka K., *Wychowanie patriotyczne w szkołach Komisji Edukacji Narodowej*, Warszawa 1998, ss. 247;

Baszkiewicz J., *Młodość uniwersytecką*, Warszawa 1997, ss. 197;

Bereźnicki F., *Hasła „nowej szkoły” w dydaktyce Drugiej Rzeczypospolitej*, Toruń 1998; ss. 213;

Bieńkowski T., *Jan Amos Komeński o nauczaniu i wychowaniu*, Pułtusk 1998, ss. 95;

- Blendzi K., Piskorska M., *Opowiemy wam o szkole: zarys historii szkolnictwa w Żytowiecku w latach 1897-1997*, Żytowiecko 1997, ss. 73;
- Błaszczuk I., Ossowska A., Rączewska V., *Historia wychowania rodzinnego i kształcenia w starożytności: przewodnik bibliograficzny*, Bydgoszcz 1997, ss. 251;
- Bogaj A., Kwiatkowski S. M., Szymański M. J., *System edukacji w Polsce: osiągnięcia – przemiany – dylematy*, Warszawa 1997;
- Bogdan Suchodolski. *Pedagog – humanista – uczonec*, pod red. Stopińskiej-Pająk A., Katowice 1998;
- Bogucki A., *Towarzystwo Gimnastyczne Sokół na Pomorzu 1891-1939*, Bydgoszcz 1997, ss. 432;
- Borkowska M., *Klasztory dominikańskie w Górze Kalwarii*, Góra Kalwaria 1997, ss. 139;
- Bybluk M., *Przemiany edukacji w Rosji u schyłku XX wieku. Studia i szkice historyczno-pedagogiczne*, Toruń 1998, ss. 216;
- Chałubińska A., *Kartki z autobiografii*, Puławy 1997, ss. 78;
- Chojnacki J., *Bronisław Chojnacki 1895-1955: pedagog – społecznik – polityk*, Sierpc 1998;
- Czech A., *Profesorowie i wychowankowie Uniwersytetu Jagiellońskiego w dziejach katowickiej Akademii Ekonomicznej*, Katowice 1997, ss. 49;
- Daszkowski E. A., *Szkola Wilków Morskich*, Szczecin 1998, ss. 224;
- Dawid J. W., *O duszy nauczycielskiej*, Lublin 1997, ss. 84;
- Dopke J., *Katechizacja w Polsce 1945-1990*, Pelplin 1998, ss. 248;
- Duda J., *Słownik biograficzny nauczycieli Śląska Opolskiego*, cz. 3, Opole 1997, ss. 116;
- Dworzaczekowa J., *Bracia Czescy w Wielkopolsce w XVI i XVII wieku*, Warszawa 1997, ss. 214;
- Dyba M., *Drogi Ślązaków do wiedzy (XII w. – 1968 r.)*, Katowice 1997, ss. 63;
- Edukacja kulturalna w społeczeństwie obywatelskim*, pod redakcją Żebrowskiego J., Gdańsk 1997, ss. 338;
- Edukacja młodego pokolenia Polaków i Ukraińców w kontekście integracji europejskiej. Nadzieje i zagrożenia*, pod redakcją Kuchy R. i Kłosa E., Lublin 1998, ss. 483;
- Filozofia wychowania Sergiusza Hessena*, pod redakcją Rotkiewicz H., Warszawa 1997, ss. 223;
- Foeller W. J., *Gimnazjum Collegium w Warszawie: monografia*, Warszawa 1997, ss. 147;
- Galicja i jej dziedzictwo*, pod redakcją Majorka Cz. i Potoczno J., T. 9: *Biografie pedagogiczne*, Rzeszów 1997, ss. 192;
- Gogolewski E., *Szkolnictwo polskie we Francji (1833-1990)*, przekład z francuskiego: Kaufman S. i Łukaszewicz J., Wrocław 1998, ss. 250;
- Historia wychowania w XX wieku. Dorobek i perspektywy*, pod redakcją Gumuły T., Krasuskiego J., Majewskiego S., Kielce 1998, n. 610;
- Historia wychowania. Wybór źródeł, wybór i opracowanie: Możdżeń S., cz. 2: Średniowiecze*, Kielce 1997, ss. 111;
- Jabrzemski J., *Harcerze z Szarych Szeregów*, Warszawa 1997, ss. 334;
- Jadwiga i Wacław Zembrzyscy, nauczyciele i działacze oświatowi*, przygotowanie i wstęp: Hellwig J., Poznań 1998, ss. 78;
- Jałmużna T., *Łódzkie czasopisma szkolne w latach międzywojennych*, Łódź 1998, ss. 124;
- Jaworski A., *Szkolnictwo górnicze a przemysł węglowy Polski 1945-1989*, Opole 1997/1998, ss. 264;

- Jezuici w Toruniu 1596-1996: materiały konferencji zorganizowanej w Toruniu 17-23 listopada 1996 r. z okazji Jubileuszu 400-lecia przybycia Jezuitów do miasta*, pod redakcją Maliszewskiego K. i Rozynkowskiego W., Toruń 1997, ss. 156;
- Kalembka S., *Dwieście lat sztuk pięknych na uniwersytetach w Wilnie i Toruniu 1797-1997. Szkice*, Toruń 1998, ss. 80;
- Kalinowski J., *Poszerzone serca: wspomnienia*, Lublin 1997, ss. 363;
- Kalinowski M., *Wspomnienia wieloletniego nauczyciela*, Otwock 1997, ss. 294;
- Karnowski H. F., *Kazimierz Lutosławski: lekarz, ksiądz, współorganizator polskiego harcerstwa, twórca Krzyża Harcerskiego, poseł na Sejm Ustawodawczy II Rzeczypospolitej*, Łomża 1997, ss. 32;
- Kempa G., *Aktywność wychowawcza ruchu śpiewaczego na Górnym Śląsku w latach 1848-1939*, Katowice 1997, ss. 68;
- Kicowska A. D., *Szkoła rolnicza w Polsce w latach 1944-1989*, Olsztyn 1998, ss. 192;
- Kilian S., *Mysł edukacyjna Narodowej Demokracji w latach 1918-1939*, Kraków 1997, ss. 174;
- Kobieta i rodzina w średniowieczu i na progu czasów nowożytnych*, pod redakcją Nowaka Z. H. i Radziwińskiego A., Toruń 1998, ss. 191;
- Konopka H., *Religia w szkołach Polski Ludowej. Sprawa nauczania religii w polityce państwa (1944-1961)*, Białystok 1997, ss. 323;
- Kot W., *Ilustrowane dzieje kultury i nauki polskiej*, Poznań 1998, ss. 127;
- Krakowski S., *Tropami przemysłowego harcerstwa*, Przemyśl 1998, ss. 182;
- Kryńska E. J., *Polski Biały Krzyż (1918-1961)*, Białystok 1997, ss. 384;
- Kustra Cz., *Znaczenie pokory w wychowaniu chrześcijańskim w ujęciu ks. Bronisława Markiewicza (1842-1912)*, Toruń 1998, ss. 91;
- Lewandowski St., *Historia średniej szkoły rolniczej w Grudziądzu: opracowanie monograficzne z lat 1925-1996*, Grudziądz 1997, ss. 186;
- Listy o pedagogice społecznej*, pod redakcją Thaisa W., Warszawa 1997, ss. 252;
- Miąso J., *Wybrane prace z historii wychowania XIX-XX w.*, Warszawa 1997, ss. 215;
- Michalski St., *Działalność pedagogiczna Aleksandra Kamińskiego*, Poznań 1997, ss. 159;
- Mielczarek F., *Ideologiczno-polityczna indoktrynacja nauczycieli w Polsce w latach 1945-1956*, Opole 1997, ss. 175;
- Minczakiewicz E. M., *Początki i rozwój polskiej logopedii*, Kraków 1998, ss. 185;
- Mońka-Stanikowa A., *Studia pedagogiczne na Uniwersytecie Warszawskim 1926-1982*, Warszawa 1997; ss. 118;
- Moulin L., *Życie codzienne zakonników w średniowieczu (X-XV wiek)*, przekład Bąkowska E., Warszawa 1997, ss. 223;
- Mrozowska K., *Zarys dziejów wychowania w Polsce od XI do XX wieku: skrypt dla studentów szkół wyższych*, Kraków 1998, ss. 88;
- Mujta J. S., *Kościelec ośrodkiem kultury i oświaty rolniczej 1920-1939*, Kościelec 1997, ss. 107;
- Nalaskowski St., *Pedagogika i dydaktyka w ujęciu Kazimierza Sośnickiego*, Toruń 1997, ss. 86;
- Nauczanie w dawnych wiekach. Edukacja w średniowieczu i u progu ery nowożytnej. Polska na tle Europy*, pod redakcją Iwańczaka W. i Brachy K., Kielce 1997, ss. 320;
- Nowacki R., *Działalność naukowa Oswalda Balzera*, Opole 1997, ss. 107;

- Okoń W., *Dziesięć szkół alternatywnych*, Warszawa 1997;
- Oświata rolnicza województwa koszalińskiego w latach 1946-1996*, praca zbiorowa pod redakcją Stępczyńskiego W., Koszalin 1997, ss. 156;
- Pater M., *Historia Uniwersytetu Wrocławskiego do roku 1918*, Wrocław 1997, ss. 308;
- Pedagogia Celestyna Freineta a edukacja regionalna*, pod redakcją Frankiewicz W., Kosak-Główczewskiej K., Gdańsk 1997, ss. 298;
- Paluszkiewicz F., *Jeziuci w Warszawie. Przewodnik – informator*, Warszawa 1998, ss. 95;
- Pawlak M., *Dawne wrocławskie gimnazja (w latach 1876-1939)*, Bydgoszcz 1998, ss. 65;
- Persak K., *Odrodzenie harcerstwa w 1956 r.*, Warszawa 1997, ss. 222;
- Pietrzyk Z., *W kręgu Strasburga. Z peregrynacji młodzieży z Rzeczypospolitej polsko-litewskiej w latach 1538-1621*, Kraków 1997, ss. 302;
- Pilch A., *Rzeczpospolita akademicka: studenci i polityka 1918-1933*, Kraków 1997, ss. 330;
- Półturzycki J., *Adam Mickiewicz jako nauczyciel i pedagog*, Toruń 1998, ss. 174;
- Pyrzyk I., *Prekursorzy pedagogiki opiekuńczej (J. H. Pestalozzi, J. Korczak, A. Makarenko, J. Babicki)*, Toruń 1998, ss. 199;
- Raławski K., *Rozwój oświaty rolniczej w Polsce (ze szczególnym uwzględnieniem lat 1945-1985)*, Warszawa 1998, ss. 172;
- Rędziński K., *Fundacyjne szkolnictwo żydowskie w Galicji w latach 1881-1918*, Częstochowa 1997, ss. 178;
- Rola i miejsce kobiet w edukacji i kulturze polskiej (tezy i streszczenie referatów)*, pod redakcją Jamrożka W. i Żołądź-Strzelczyk D., Poznań-Zajęczkowo 1997, ss. 94;
- Rola i miejsce kobiet w edukacji i kulturze polskiej*, pod redakcją Jamrożka W. i Żołądź-Strzelczyk D., T. 1, Poznań 1998, ss. 216;
- Rola mniejszości narodowych w kulturze i oświacie polskiej w latach 1700-1939*, pod redakcją Bilewicz A., Walasek S., Wrocław 1998, ss. 378;
- Roszak S., *Środowisko intelektualne i artystyczne Warszawy w połowie XVIII wieku: między kulturą sarmatyzmu i Oświecenia*, Toruń 1997, ss. 183;
- Rozumienie i zrozumienie OHP. Materiały I Ogólnopolskiej Konferencji Naukowej nt.: Ochotnicze Hufce Pracy w systemie oświatowo-wychowawczym*, pod redakcją J. Podgórskiego, Opole 1998, ss. 597;
- Rudziński E., *Damy polskie XVIII wieku*, Warszawa 1997, ss. 424;
- Rybicki S. R., *Jak skowronek: Błogosławiony Arnold – brat szkolny (1838-1890)*, Kraków 1997, ss. 173;
- Słownik pedagogów polskich*, pod redakcją Bobrowskiej-Nowak W. i Dryndy D., Katowice 1998, ss. 243;
- Smolański A., *Wizje nauczyciela w polskiej myśli pedagogicznej do 1939 roku*, Opole 1997;
- Sobczak J., *„Nowe wychowanie” w polskiej pedagogice okresu Drugiej Rzeczypospolitej (1918-1939)*, Bydgoszcz 1998, ss. 448;
- Suchmiel J., *Żydówki ze stopniem doktora wszech nauk lekarskich oraz doktora filozofii w Uniwersytecie Jagiellońskim do czasów II Rzeczypospolitej*, Częstochowa 1997, ss. 37;
- Szablicka-Żak J., *Szkolnictwo i oświata w pracach Sejmu Ustawodawczego II Rzeczypospolitej*, Warszawa 1997, ss. 198;
- Szydło K., *Zygmunt Karol Mysłakowski (1890-1971): twórczość i wkład do rozwoju nauk o wychowaniu*, Rzeszów 1997, ss. 254;

- Śliwerski B., *Współczesne teorie i nurty wychowania*, Kraków 1998;
- Targosz K., *Sawantki w Polsce XVII wieku: aspiracje intelektualne kobiet ze środowisk dworskich*, Warszawa 1997, ss. 534;
- Theiss W., *Radlińska*, Warszawa 1997, ss. 334;
- Tomaszewski R., *Odbudowa polskiego szkolnictwa wojskowego 1908-1923 (geneza, koncepcje, struktury, rozwój)*, Toruń 1997, ss. 207;
- Wilamowski M., Wnęk K., Zyblikiewicz L. A., *Leksykon polskich powiedzeń historycznych*, Kraków 1998, ss. 192;
- Wolter E., *Kształcenie i doskonalenie nauczycieli szkół rolniczych w Drugiej Rzeczypospolitej*, Poznań 1997, ss. 152;
- Wołoszyn S., *Pedagogiczne wędrówki przez wieki i zagadnienia: studia i szkice, przygotowanie i opracowanie Żukowska Z.*, Toruń 1998, ss. 320;
- Wołoszyn S., *Nauki o wychowaniu w Polsce w XX wieku; próba zarysu encyklopedycznego*, Warszawa 1997, ss. 134;
- Wołoszyn S., *Nauki o wychowaniu w Polsce w XX wieku; próba syntetycznego zarysu na tle powszechnym*, Kielce 1998, ss. 282;
- Wójcik M., *Kształtowanie się polskiej pedagogiki rodzinnej w latach 1918-1939. Podstawy teoretyczne, kierunki rozwoju, praktyka*, Katowice 1998, ss. 146;
- Wultański J., *Dzieje Szkoły Rolniczej w Brodnicy 1903-1993*, Brodnica 1997, ss. 152;
- Wybrane problemy oświaty i szkolnictwa Lubelszczyzny: bibliografia odnotowana za lata 1975-1996*, opracowanie Bownik-Zawadzka G., Kołodziejczyk H., Stoma G., Lublin 1997, ss. 163;
- Wychowanie a polityka. Tradycja i współczesność*, pod redakcją Wojdyły W. i Strzeleckiego M., Toruń 1997, ss. 348;
- Wychowanie a polityka. Między wychowaniem narodowym a państwowym*, pod redakcją Wojdyły W., Toruń 1999, ss. 152;
- Zapomniani pedagogzy lat międzywojennych*, pod redakcją Koźmian D., Szczecin 1997, ss. 204;
- Z dziejów szkolnictwa i oświaty na ziemi koszalińskiej w latach 1945-1995*, Koszalin 1997, ss. 141;
- Zeszott L., *Kresy 1832-1864; szkolnictwo na ziemiach litewskich i ruskich dawnej Rzeczypospolitej*, Warszawa 1997, ss. 456;
- Z tradycji polskiej teorii i praktyki andragogicznej*, pod redakcją Sapii-Drewniak E. i Stopińskiej-Pająk A., Toruń 1997, ss. 236;
- Z tradycji teorii edukacyjnej. Studia ofiarowane Włodzimierzowi Lechowi Goriszowskiemu z okazji 70-lecia urodzin i 50-lecia pracy zawodowej*, pod red. Wróblewskiej T., Piotrków Trybunalski 1998;
- Źródła do dziejów wychowania i myśli pedagogicznej*, wybór i opracowanie Wołoszyn S., T. 2: *Pedagogika i szkolnictwo w XIX stuleciu*, Kielce 1997, ss. 725;
- Źródła do dziejów wychowania i myśli pedagogicznej*, wybór i opracowanie Wołoszyn S., T. 3: ks. 2: *Myśl pedagogiczna w XX stuleciu*, Kielce 1998, ss. 826;

Oprac. Edyta Głowacka